

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 23, 2023

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:1021](#) 04-07-2023

Onderzoek naar THC als bedoeld in artikel 8 lid 5 WVV.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:980](#) 27-06-2023

OM-cassatie. Beklag door de centrale bank.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:981](#) 27-06-2023

Opnieuw horen getuigen wegens ontbreken rechtsbijstand?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:982](#) 27-06-2023

Bewijsklachten vergismoord.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:983](#) 27-06-2023

Beoordelingskader overschrijding redelijke termijn.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2023:946](#) 27-06-2023

Afwijzing deskundigenonderzoek en bewijsminimum bij ontucht met minderjarigen.

RECHTSPRAAK

Onderzoek naar THC als bedoeld in artikel 8 lid 5 WVV.

Onderzoek naar THC als bedoeld in artikel 8 lid 5 WVV.

Wenk

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie mishandeling, terwijl het misdrijf wordt gepleegd tegen een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening van zijn bediening, is bewezen verklaard, over het oordeel van het hof dat in de zaak met parketnummer 96-086714-19 sprake is van 'een onderzoek' als bedoeld in artikel 8 lid 5 WVV 1994. Het keert zich in dat verband tegen het oordeel van het hof dat de resultaten van het bloedonderzoek voor het bewijs kunnen worden gebruikt omdat is voldaan aan het voorschrift dat de bloedmonsters 'zo spoedig mogelijk' worden bezorgd bij het laboratorium als bedoeld in artikel 13 lid 1 aanhef en onder d (oud) Besluit alcohol, drugs en geneesmiddelen in het verkeer (Besluit).

Het hof heeft ten aanzien van de bewezenverklaring onder meer overwogen dat vooropgesteld dient te worden dat van 'een onderzoek' als bedoeld in artikel 8 lid 5 WVV 1994, slechts sprake is indien de waarborgen zijn nageleefd waarmee de wetgever dat onderzoek met het oog op de betrouwbaarheid van de resultaten daarvan heeft omringd. Tot die waarborgen behoren onder meer het voorschrift van artikel 13 lid 1 aanhef en onder d Besluit, dat ertoe strekt dat na de bloedafname het buisje of de buisjes met bloed zo spoedig mogelijk naar een voor het bloedonderzoek geaccrediteerd laboratorium als bedoeld in artikel 14 lid 2 Besluit wordt of worden gezonden. Indien bedoelde waarborg niet is nageleefd, leidt dat ertoe dat het resultaat van het verrichte onderzoek niet voor het bewijs mag worden gebezigd.

De raadsman heeft ook vrijspraak bepleit van het ten laste gelegde feit en daartoe heeft hij aangevoerd dat ook in deze zaak sprake is van het niet naleven van de strikte waarborg uit artikel 13 Besluit waardoor er geen sprake is van een onderzoek in de zin van artikel 8 lid 5 WVV.

Het hof is van oordeel dat het door verdachte gevoerde verweer strekkende tot vrijspraak van het tenlastegelegde wordt weerlegd door de gebezigde bewijsmiddelen. Het hof heeft geen

reden om aan de juistheid en betrouwbaarheid van de inhoud van die bewijsmiddelen te twifelen.

Voor zover het verweer betrekking heeft op het in artikel 13 Besluit bepaalde overweegt het hof dat op basis van het proces-verbaal rijden onder invloed van 10 november 2018 het vaststelt dat de bloedmonsters op 10 november 2018 bij verdachte zijn afgenomen. Op basis van de door de advocaat-generaal voorafgaand aan het onderzoek ter terechtzitting verstrekte formulier 'Aanvraag ten behoeve van Toxicologisch onderzoek van bloed' blijkt dat de bloedmonsters op 16 november 2018 zijn ontvangen door het NFI. Dit tijdsverloop van zes dagen kan naar het oordeel van het hof worden aangemerkt als 'zo spoedig mogelijk', als bedoeld in artikel 13 lid 1 aanhef en onder d Besluit. Het hof oordeelt dan ook dat de betreffende waarborg is nageleefd en er in zoverre sprake is van een onderzoek als bedoeld in artikel 8 lid 5 WvW 1994. Hiermee wordt het eerste verweer met betrekking tot het in artikel 13 Besluit bepaalde verworpen, van de raadsman verworpen.

De Hoge Raad overweegt dat het hof vastgesteld heeft dat de bloedmonsters op 10 november 2018 bij de verdachte zijn afgenomen en dat het NFI de bloedmonsters zes dagen na de bloedafname, op 16 november 2018, heeft ontvangen. De Hoge Raad oordeelt dat het hierop gebaseerde oordeel van het hof dat de bloedmonsters 'zo spoedig mogelijk' zijn bezorgd bij een laboratorium als bedoeld in artikel 13 lid 1 aanhef en onder d (oud) Besluit, te weten het NFI, niet getuigt van een onjuiste rechtsopvatting en toereikend gemotiveerd is. Het hof was, anders dan in de toelichting op de klacht betoogd, niet gehouden aan zijn oordeel vaststellingen ten grondslag te leggen over de wijze van vervoer van de bloedmonsters na ontvangst daarvan door het NFI. Uit ECLI:NL:HR:2022:567 volgt dat de strikte waarborg van zo spoedig mogelijke bezorging ziet op de wijze van opslag van buisjes met bloed op het politiebureau direct na de afname van bloed en de verzending naar het laboratorium, nu daarvoor geen wettelijke voorschriften bestaan. Dat ligt anders voor de opslag van buisjes met bloed in het laboratorium en het transport in verband met tegenonderzoek, waarvoor de (strikte) waarborgen die zijn neergelegd in Bijlage 1 bij de Regeling alcohol, drugs en geneesmiddelen in het verkeer gelden. De eisen die in deze bijlage worden gesteld 'na ontvangst door het laboratorium' gelden ook als de buisjes met bloed door een ander laboratorium worden onderzocht dan het laboratorium dat die buisjes in ontvangst heeft genomen, en de betreffende buisjes om die reden zijn getransporteerd naar dat andere laboratorium. Die eisen gelden namelijk voor alle laboratoria die voor het bloedonderzoek en het tegenonderzoek worden ingeschakeld (vgl. Toelichting op de Regeling, *Stcrt.* 2017, 35121, p. 10).

J.H.J. Verbaan, juli 2023

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 04-07-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:1021

Zaaknummer: 21/04183

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en C. Caminada

Advocaten: R.I. Takens en Wouters, T.P.A.M. T.P.A.M. Wouters

Wetsartikelen: 8 WVV 1994

RECHTSPRAAK

Afwijzing deskundigenonderzoek en bewijsminimum bij ontucht met minderjarigen.

Afwijzing deskundigenonderzoek en bewijsminimum bij ontucht met minderjarigen.

Wenk

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie ontucht met minderjarigen is bewezen verklaard, over de afwijzing door het hof van een (voorwaardelijk) verzoek tot het doen van deskundigenonderzoek en klaagt dat het hof in strijd met artikel 342 lid 2 Sv de bewezenverklaring uitsluitend heeft doen steunen op de verklaringen van één getuige, te weten aangeefster voor zover het de feiten onder 1 en 2 betreft en de andere aangeefster voor zover het feit 4 betreft.

Het hof heeft onder meer overwogen dat de verdediging ter terechtzitting in hoger beroep heeft bepleit dat de verdachte zal worden vrijgesproken van het onder 4 ten laste gelegde. Daartoe is onder meer aangevoerd dat er onvoldoende wettig en overtuigend bewijs voorhanden is om tot een bewezenverklaring te komen van – kort gezegd – het bewegen van een minderjarige tot het plegen of dulden van ontuchtige handelingen. De verdediging is van oordeel dat de belastende verklaring van aangeefster [2] niet betrouwbaar is en dat bij de beoordeling van de juistheid van haar verklaring terughoudendheid dient te worden betracht. Het gaat om feiten die (deels) beweerdelijk in 2007 of 2008 zouden hebben plaatsgevonden en tussentijdse beïnvloeding valt niet uit te sluiten. Voorts lijkt zij al eerder slachtoffer te zijn geweest van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Haar verklaringen zijn bovendien niet consistent. De verklaringen van betrokkenen [3] en [4] kunnen niet als steunbewijs dienen nu deze verklaringen van dezelfde bron – namelijk [2] – afkomstig zijn. Voorts stelt de verdediging zich op het standpunt dat de bij [2] waargenomen emoties veel te laat zijn om nog als steunbewijs te kunnen dienen.

Het hof ziet in hetgeen door de verdediging is aangevoerd geen redenen om aan de betrouwbaarheid van de verklaringen van [2] en van betrokkene [3] en [4] te twijfelen. Anders dan de verdediging en met de advocaat-generaal is het hof van oordeel dat [2] in de kern

consistent, gedetailleerd en authentiek heeft verklaard over hetgeen voor de webcam is gebeurd. Zij heeft verklaard dat haar oom, de verdachte, voor de webcam zijn geslachtsdeel heeft laten zien en zich heeft afgetrokken en dat zij, toen hij dat vroeg, haar T-shirt heeft uitgedaan en haar borsten heeft getoond aan de verdachte en dat zij van de verdachte haar borsten moest vasthouden. Uit de verklaring van betrokkene [3] blijkt dat zij [2] niet kent als een meisje dat verhalen verzint maar juist verhalen voor zich houdt en dat, als je haar eenmaal kent als begeleider, zij open is. Door betrokkene [4], een van de begeleiders van [2], is verklaard dat zij, naar aanleiding van een vraag wat zij met de kerst ging doen, vertelde dat zij tijdens het chatten met een oom haar shirtje omhoog had gedaan. Zij heeft daarna wat meer details losgelaten, zoals dat de verdachte zich ging aftrekken. Volgens betrokkene [4] heeft [2] het 'klein en voorzichtig' verteld en zijn er langzaam details naar voren gekomen. Er zijn geen aanwijzingen voor een mogelijke tussentijdse beïnvloeding van [2]. Zo blijkt uit de verklaring van betrokkene [4] dat [2] uit eigen beweging vertelde over het chatten met de oom, verdachte, waarbij zij haar shirtje omhoog heeft gedaan en dat zij gaandeweg wat meer details heeft verteld. Voorts wijst het hof op de verklaring van betrokkene [4] dat in het team is afgesproken om niets meer te vragen aan [2] en alleen te reageren op wat zij vertelt. In hetgeen door de verdediging verder is aangevoerd zoals de uitlating van [2] dat zij heeft geroepen: 'Wat moet ik dan zeggen? Dat ik mijn borsten van hem moest laten zien terwijl hij zich zat af te trekken?', ziet het hof anders dan de raadsman, geen aanwijzing van tussentijdse beïnvloeding die aan de betrouwbaarheid van de verklaring van [2] afbreuk zou doen.

De verklaring van [2] vindt steun in de verklaring van de verdachte dat hij wel eens met haar chatte via MSN en in het telefoongesprek d.d. 1 maart 2017. In dat gesprek erkent de verdachte dat er dingen zijn gebeurd die niet hadden mogen gebeuren, dat het iets is wat tussen hem en [2] moet blijven en niet voor de buitenwereld bekend mag worden en dat zij slachtoffer is. Het hof leidt uit de inhoud van het telefoongesprek af dat het onderwerp van het gesprek betrekking had op seksuele handelingen van de zijde van de verdachte waar [2] het slachtoffer van is geworden. Het hof wijst in het bijzonder op de opmerking van de verdachte dat er dingen zijn gebeurd die niet hadden mogen gebeuren, dat hij [2] niet zou hebben aangeraakt, dat hij haar pijn heeft gedaan en dat hij weet dat ze boos op hem is. Ook wijst het hof op de verklaring van de verdachte als hem delen van het telefoongesprek worden voorgehouden, waaruit het hof afleidt dat de verdachte erkent dat het telefoongesprek een seksuele strekking had. Het hof heeft, gelet op het voorgaande, geen enkele reden om aan de inhoud van de voor het bewijs gebruikte verklaring van [2] te twijfelen. De omstandigheid dat er enige tijd is verstreken tussen het laten plegen en het dulden van de ontuchtige handelingen en de afgelegde verklaring door [2] is voor het hof geen reden om tot een ander oordeel te komen. Ook de omstandigheid dat er eerder sprake zou zijn geweest van seksueel grensoverschrijdend gedrag jegens [2] brengt het hof niet tot een ander oordeel. Ook overigens

ziet het hof in hetgeen door de verdediging is aangevoerd geen reden om aan de betrouwbaarheid van de voor het bewijs gebruikte verklaring van [2] te twijfelen. Het hof acht de verklaringen van [2] dan ook betrouwbaar en geloofwaardig. Het hof zal de verklaring dan ook tot het bewijs bezigen.

Het hof stelt voorop dat volgens het tweede lid van artikel 342 Sv het bewijs dat de verdachte het ten laste gelegde feit heeft begaan, door de rechter niet uitsluitend kan worden aangenomen op de verklaring van één getuige. Deze bepaling strekt ter waarborging van de deugdelijkheid van de bewijsbeslissing, in die zin dat zij de rechter verbiedt tot een bewezenverklaring te komen ingeval de door één getuige gereleveerde feiten en omstandigheden op zichzelf staan en onvoldoende steun vinden in ander bewijsmateriaal. Daarbij geldt wel dat deze bepaling betrekking heeft op de bewezenverklaring als geheel en niet vereist dat elk aspect van de bewezenverklaring door meer dan één bewijsmiddel wordt ondersteund.

Uit de jurisprudentie van de Hoge Raad kan worden afgeleid dat niet is vereist dat het misbruik als zodanig bevestiging vindt in ander bewijsmateriaal, maar dat het afdoende is wanneer de verklaring van aangeefster op onderdelen voldoende steun vindt in andere bewijsmiddelen, afkomstig van een andere bron dan degene die de belastende verklaring heeft afgelegd. De vraag of aan het bewijsminimum is voldaan, laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt een beoordeling van het concrete geval.

Ten aanzien van de verklaring van [2] overweegt het hof dat deze niet alleen voldoende betrouwbaar is, maar ook voldoende steun vindt in andere bewijsmiddelen. Het hof wijst in dit verband niet alleen op de verklaring van betrokkene [4] dat [2] heeft verteld dat zij in de tijd van MSN, heeft gechat met de verdachte, dat ze tijdens dat chatten haar shirt omhoog heeft gedaan en dat de verdachte zich daarbij heeft afgetrokken, maar ook op het hiervoor weergegeven telefoongesprek tussen de verdachte en [2] waaruit het hof afleidt dat het onderwerp van het gesprek betrekking had op seksuele handelingen van de zijde van de verdachte waarvan [2] het slachtoffer is geworden, en op de verklaring van de verdachte zelf, inhoudende dat hij met [2] chatte via MSN.

Ten aanzien van de betrouwbaarheid van de verklaring van aangeefster [1] overweegt het hof dat op 19 juni 2018 met aangeefster een informatief gesprek zeden plaatsvond, waarna zij op 11 juli 2018 tegen de verdachte aangifte heeft gedaan. Anders dan de verdediging en met de advocaat-generaal is het hof van oordeel dat aangeefster in de kern consistent, gedetailleerd en authentiek heeft verklaard over hetgeen in het huis van verdachte is gebeurd. Zowel tijdens het informatief gesprek als bij haar aangifte verklaart zij dat zij bij de verdachte snoep ging ophalen, dat de verdachte vroeg of zij naar boven wilde komen, dat er een computer was en de

verdachte een seksfilm opzette, dat de verdachte zich met een hand in zijn broek ging aftrekken en dat hij tegen haar zei: 'Kom nu neuken', en dat hij haar bij haar borst heeft aangeraakt. Aangeefster heeft, voordat zij aangifte heeft gedaan, aan meerdere personen verteld over wat er is gebeurd, waarbij zij erg van streek was. Haar mentor heeft verklaard dat aangeefster haar heeft verteld dat zij, aangeefster, een keer bij een man, een bekende van de familie, was geweest om wat lekkers te halen, dat zij met die man is meegelopen naar de computer en dat zij daarop pornografische afbeeldingen heeft gezien en dat die man haar ook oneerbare voorstellen deed. Door haar achternicht is verklaard dat aangeefster haar heeft verteld dat een man haar had betast aan haar borsten.

Hoewel de verklaringen van de mentor en de achternicht over hetgeen aangeefster hen heeft verteld voor wat betreft de aard van de seksuele handelingen niet overeenkomen – de mentor spreekt van pornografische afbeeldingen en oneerbare voorstellen en achternicht over het betasten van de borsten – ziet het hof daarin geen aanleiding om aan de verklaring van aangeefster te twijfelen. Zowel uit de verklaring van mentor als uit de verklaring van achternicht volgt dat aangeefster is geconfronteerd met ontuchtige handelingen waar aangeefster zelf bij haar aangifte ook over heeft verklaard. Uit de verklaring van de mentor blijkt dat aangeefster het heeft over een man, een bekende van de familie, waar zij wat lekkers ging halen. Uit de verklaring van de achternicht volgt dat aangeefster haar heeft verteld dat de man die aangeefster heeft aangerand in de buurt woonde. Bezien in samenhang met de verklaring van aangeefster waarin zij de verdachte noemt als de dader valt hieruit zonder enige twijfel af te leiden dat zij, toen zij met de mentor en de achternicht sprak, doelde op de verdachte.

Het hof heeft geen enkele reden om aan de inhoud van de voor het bewijs gebruikte verklaring van aangeefster te twijfelen. De omstandigheid dat er enige tijd is verstreken tussen het plegen van de ontuchtige handelen en de aangifte is voor het hof geen reden om tot een ander standpunt te komen. De verstreken tijd is niet zodanig essentieel dat aan de verklaring van aangeefster geen geloof kan worden gehecht. Voorts zijn uit het onderzoek geen aanwijzingen naar voren gekomen dat mogelijk sprake is geweest van tussentijdse beïnvloeding. Het hof acht de verklaring van aangeefster dan ook betrouwbaar en geloofwaardig. Hetgeen door de verdediging overigens is aangevoerd leidt niet tot een ander oordeel. Het hof zal de verklaring dan ook tot het bewijs bezigen.

Zoals hiervoor reeds is overwogen kan volgens het tweede lid van artikel 342 Sv het bewijs dat de verdachte het ten laste gelegde feit heeft begaan, door de rechter niet uitsluitend worden aangenomen op de verklaring van één getuige. Deze bepaling strekt ter waarborging van de deugdelijkheid van de bewijsbeslissing, in die zin dat zij de rechter verbiedt tot een bewezenverklaring te komen ingeval de door één getuige gereleveerde feiten en

omstandigheden op zichzelf staan en onvoldoende steun vinden in ander bewijsmateriaal. Daarbij geldt wel dat deze bepaling betrekking heeft op de bewezenverklaring als geheel en niet vereist dat elk aspect van de bewezenverklaring door meer dan één bewijsmiddel wordt ondersteund.

Uit de jurisprudentie van de Hoge Raad kan worden afgeleid dat niet is vereist dat het misbruik als zodanig bevestiging vindt in ander bewijsmateriaal, maar dat het afdoende is wanneer de verklaring van aangeefster op onderdelen voldoende steun vindt in andere bewijsmiddelen, afkomstig van een andere bron dan degene die de belastende verklaring heeft afgelegd. De vraag of aan het bewijsminimum is voldaan, laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt een beoordeling van het concrete geval.

De verklaring van aangeefster [1] is niet alleen betrouwbaar, maar vindt ook voldoende steun in andere bewijsmiddelen. Het hof wijst in dat verband op de verklaring van de mentor van aangeefster. Uit die verklaring blijkt niet alleen dat aangeefster haar heeft verteld over de pornografische afbeeldingen die aangeefster te zien kreeg en de oneerbare voorstellen die haar zijn gedaan, maar ook over de heftige reactie van aangeefster toen zij, aangeefster, die dag door de verdachte werd benaderd. Door de mentor is namelijk verklaard dat aangeefster op de gang stond en overstuur was, dat zij de hele tijd in de klas telefoon kreeg van ‘die man’ en dat aangeefster, nadat zij had verteld wat er was voorgevallen, niets meer kon zeggen omdat ze zo overstuur was.

Voorts wijst het hof op de verklaring van de achternicht van aangeefster die bij haar in de klas zat. De achternicht heeft verklaard dat zij zag dat aangeefster op school helemaal overstuur was en aan het huilen was omdat de man die haar had betast aan de borsten haar tijdens de les had gebeld. Toen de man tijdens de pauze weer belde en de achternicht opnam, herkende aangeefster de stem van de man die haar had aangerand en was ze in paniek en hilde ze.

Het hof concludeert uit het voorgaande dat de mentor en de achternicht over dezelfde gebeurtenis verklaren en over de emoties van aangeefster, direct nadat de verdachte weer met haar contact opnam. In deze verklaringen ziet het hof steunbewijs voor de verklaring van aangeefster. Het gaat daarbij niet alleen om wat aangeefster hen heeft verteld over wat er was voorgevallen, maar ook om haar reactie als zij, na geruime tijd, weer wordt benaderd door de verdachte: aangeefster raakt hiervan overstuur en in paniek. De emoties zoals beschreven komen het hof authentiek over. Daaruit leidt het hof af dat de omstandigheid dat de verdachte – na geruime tijd – weer contact met haar zoekt een enorme impact op haar heeft.

Voorts vindt de aangifte van slachtoffer [1] steun in het navolgende. De door het hof gebezigde bewijsmiddelen in de zaak van [1] vertonen een aantal opvallende overeenkomsten met de

zaak van [2]. Het gaat immers in beide gevallen om nog minderjarige, jonge meisjes in de leeftijd van 12-14 jaar, in de directe omgeving van de verdachte. Immers, slachtoffer [1] kwam met haar ouders bij verdachte op bezoek. [2] is het nichtje van verdachte waarmee hij contact had. Beide meisjes hebben verklaard dat de verdachte zich voor hun ogen heeft afgetrokken.

Uit hun verklaringen blijkt ook dat de aandacht van de verdachte dan was gericht op hun borsten. Beide meisjes kenden elkaar niet en hebben geheel onafhankelijk van elkaar verklaard over de ontuchtige handelingen, hetgeen de authenticiteit en geloofwaardigheid van de verklaringen van de beide meisjes over en weer versterkt.

Voor de bewezenverklaring van de ontucht in de zaak van [1] acht het hof dan ook mede redengevend de bewezenverklaring van de ontucht door de verdachte in de zaak van [2]. Weliswaar zijn er verschillen tussen beide zaken, zoals de omstandigheid dat in de zaak van [2] sprake was van ontucht met een webcam en in de zaak van [1] een pornografische film werd getoond, maar deze verschillen zijn niet zodanig essentieel dat dit aan het voorgaande, in de weg staat. De wijze waarop de onderscheidene feiten zijn begaan komt op essentiële punten overeen.

Het hof overweegt voorts dat door de verdediging het – voorwaardelijk – verzoek is gedaan om een deskundigenonderzoek te gelasten naar de betrouwbaarheid van de verklaringen van slachtoffers [1] en [2]. Het hof acht zich door het verhandelde ter terechtzitting voldoende ingelicht. Het hof acht een dergelijk onderzoek dan ook niet noodzakelijk en wijst het verzoek af.

Ten aanzien van laatstgenoemde klacht overweegt de Hoge Raad dat door de raadsman bij pleidooi het (voorwaardelijke) verzoek is gedaan om een deskundigenonderzoek te gelasten naar de betrouwbaarheid van de verklaringen van slachtoffers [1] en [2]. De Hoge Raad overweegt dat het verzoek van de raadsman een verzoek is als bedoeld in artikel 328 Sv jo. 331 lid 1 Sv om gebruik te maken van de bevoegdheid die is omschreven in artikel 315 lid 3 tweede volzin Sv dan wel in artikel 316 Sv. Maatstaf voor de beslissing op zo'n verzoek is telkens of de rechter de noodzaak van het verzochte is gebleken.

Het hof heeft dit verzoek afgewezen op de grond dat het hof zich door het verhandelde ter terechtzitting voldoende voorgelicht acht en het zo'n onderzoek door een deskundige niet noodzakelijk acht. De Hoge Raad oordeelt dat dat oordeel toereikend gemotiveerd is in aanmerking genomen dat aan het verzoek ten grondslag is gelegd dat 'niet kan worden uitgegaan van de betrouwbaarheid van de verklaringen van slachtoffers [1] en [2]' en daarom 'een deskundigenonderzoek' moet plaatsvinden, waarop het hof heeft uitgelegd op welke andere wijze het, mede aan de hand van andere bewijsmiddelen, de betrouwbaarheid van die

verklaringen heeft kunnen beoordelen. Het hof heeft daarbij onder meer acht geslagen op de opgenomen transcriptie van een telefoongesprek tussen [2] en de verdachte, van welk gesprek de verdachte heeft erkend dat dit een seksuele strekking had, en waarin de verdachte heeft verklaard dat er ‘dingen zijn gebeurd die niet hadden mogen gebeuren’ en dat [2] slachtoffer is.

De klacht klaagt verder met een beroep op artikel 6 EVRM en de daaraan verbonden notie van de ‘overall fairness of the trial’, dat het hof de verklaringen van slachtoffers [1] en [2] voor het bewijs heeft gebruikt, terwijl het niet (ambtshalve) is overgegaan tot het oproepen en horen van deze getuigen. De klacht voert in dat verband aan dat (a) de veroordeling in hoger beroep in overwegende mate berust op door de verdachte betwiste verklaringen van getuigen die door de rechter noch door de verdediging zijn ondervraagd en voor ondervraging van die getuigen ook geen gelegenheid is geboden; (b) aan de verdachte daarvoor geen compensatie is geboden; en (c) de verdachte zelf ook niet door het hof is ondervraagd.

Het hof heeft de verklaringen van slachtoffers [1] en [2] voor het bewijs kunnen gebruiken zonder daarmee artikel 6 EVRM en de daaraan verbonden notie van ‘the overall fairness of the trial’ te miskennen. Daartoe is allereerst van belang dat noch in eerste aanleg noch in hoger beroep door de verdachte, die van rechtsbijstand was voorzien, het verzoek is gedaan om slachtoffers [1] en [2] als getuigen te horen. In deze zaak doet zich dus niet het geval voor dat de verdachte, ondanks het nodige initiatief daartoe, is belemmerd in de uitoefening van het ondervragingsrecht en hem daarom compensatie had moeten worden geboden voor het ontbreken van een ondervragingsgelegenheid (vgl. ECLI:NL:HR:2021:576, r.o. 2.12.1. en 2.12.2).

Verder is van belang dat de rechtbank de juistheid van de verklaringen van slachtoffers [1] en [2] in het midden heeft gelaten en dat zij de vrijspraak van de verdachte van alle ten laste gelegde feiten daarop heeft gebaseerd dat niet zou zijn voldaan aan het bewijsminimumvoorschrift van artikel 342 lid 2 Sv. Hier doet zich dus niet het geval voor dat de rechter in hoger beroep tot een oordeel komt over de betrouwbaarheid van een aan een opsporingsambtenaar afgelegde, de verdachte belastende verklaring van een getuige, dat tegengesteld is aan het oordeel daarover van de rechter in eerste aanleg (vgl. over dergelijke gevallen ECLI:NL:HR:2018:1943).

Daarnaast is van belang dat het hof in de voorliggende zaak uitvoerig heeft gemotiveerd op welke gronden het de verklaringen van slachtoffers [1] en [2] betrouwbaar oordeelt en waarom het, anders dan de rechtbank, van oordeel is dat de verklaringen steun vinden in andere bewijsmiddelen en dus aan het bewijsminimumvoorschrift van artikel 342 lid 2 Sv wordt voldaan.

Tot slot verdient nog opmerking dat de in de cassatieschriftuur genoemde omstandigheid dat het hof bij de behandeling van de zaak in hoger beroep geen vragen heeft gesteld aan de verdachte, zijn verklaring erin vindt dat de verdachte niet is verschenen op de terechtzitting, terwijl zijn gemachtigde raadsman heeft aangegeven dat, als de verdachte wel zou verschijnen, hem dringend zou worden geadviseerd zich te beroepen op het zwijgrecht.

Ten aanzien van laatstgenoemde klacht overweegt de Hoge Raad dat volgens artikel 342 lid 2 Sv het bewijs dat de verdachte het ten laste gelegde feit heeft begaan, door de rechter niet uitsluitend kan worden aangenomen op de verklaring van één getuige. Deze bepaling heeft betrekking op de tenlastelegging in haar geheel en niet op een onderdeel daarvan. Zij beoogt de deugdelijkheid van de bewijsbeslissing te waarborgen, in die zin dat artikel 342 lid 2 Sv de rechter verbiedt tot een bewezenverklaring te komen als de door één getuige naar voren gebrachte feiten en omstandigheden op zichzelf staan en onvoldoende steun vinden in ander bewijsmateriaal. De vraag of aan het bewijsminimum van artikel 342 lid 2 Sv is voldaan, laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vereist een beoordeling van het concrete geval. De Hoge Raad kan daarom geen algemene regels geven over de toepassing van artikel 342 lid 2 Sv, maar daarover slechts tot op zekere hoogte duidelijkheid geven door het beslissen van concrete gevallen. Opmerking verdient nog dat het bij de beoordeling in cassatie of aan het bewijsminimum van artikel 342 lid 2 Sv is voldaan, van belang kan zijn of de feitenrechter zijn oordeel dat dat het geval is, nader heeft gemotiveerd (vgl. ECLI:NL:HR:2010:BM2452).

De Hoge Raad oordeelt dat van schending van artikel 342 lid 2 Sv geen sprake is. Het hof heeft de bewezenverklaring van de feiten 1 en 2 en ook van feit 4 niet telkens uitsluitend aangenomen op grond van de verklaring van één getuige. De bewezenverklaring van feit 4 berust mede op de opgenomen transcriptie van het telefoongesprek, waarin de verdachte onder meer erkent dat er 'dingen zijn gebeurd die niet hadden mogen gebeuren' en dat [2] slachtoffer is, en op de verklaring van de verdachte over zowel het gebruik van MSN als over het genoemde telefoongesprek. De bewezenverklaring van de feiten 1 en 2 berust mede op de verklaringen van de mentor en de achternicht over onder meer het meermalen in de klas gebeld worden door een man en, toen slachtoffer [1] de stem van deze man herkende als die van de verdachte, haar reactie die bestond uit paniek en huilen. Verder heeft het hof in aanmerking genomen dat er op essentiële onderdelen, namelijk waar het gaat om door hen waargenomen gedragingen van de verdachte, over en weer overeenkomsten bestaan tussen de verklaringen van slachtoffers [1] en [2].

J.H.J. Verbaan, juli 2023

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 27-06-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:946

Zaaknummer: 21/03301

Rechters: J. de Hullu, A.L.J. van Strien, M.J. Borgers, A.E.M. Röttgering en T. Kooijmans

Advocaten: Th.J. Kelder

Wetsartikelen: 342 Sv, 315 Sv, 316 Sv, 343 Sv, 6 EVRM, 247 Sr en 248a Sr

RECHTSPRAAK

Beoordelingskader overschrijding redelijke termijn.

Beoordelingskader overschrijding redelijke termijn.

Het cassatiemiddel klaagt over het oordeel van het hof dat volstaan kan worden met de enkele constatering dat een overschrijding van de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM heeft plaatsgevonden.

Bij de beoordeling van de vraag of de behandeling van de zaak binnen de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM heeft plaatsgevonden, moeten het tijdsverloop tijdens de eerste aanleg en dat tijdens het hoger beroep afzonderlijk worden beoordeeld. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de behandeling van de zaak op de zitting moet zijn afgerond met in eerste aanleg een einduitspraak binnen twee jaren nadat de op zijn redelijkheid te beoordelen termijn is aangevangen, en dat in de fase van het hoger beroep een einduitspraak wordt gedaan binnen twee jaren nadat het rechtsmiddel is ingesteld, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden. In gevallen waarin de verdachte in verband met de zaak in voorlopige hechtenis verkeert en/of het strafrecht voor jeugdigen is toegepast, moet de zaak in eerste aanleg en in hoger beroep telkens binnen zestien maanden worden afgedaan, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden.

Als wordt geoordeeld dat de redelijke termijn in eerste aanleg of in hoger beroep is overschreden, wordt die overschrijding in de regel gecompenseerd door strafvermindering. Maar het staat de rechter vrij – na afweging van alle daartoe in aanmerking te nemen belangen en omstandigheden, waaronder de mate van overschrijding van de redelijke termijn – te volstaan met het oordeel dat de redelijke termijn is overschreden. Voor het volstaan met dat oordeel kan onder meer aanleiding bestaan als sprake is van een beperkte overschrijding van de redelijke termijn in eerste aanleg of in hoger beroep, en de berechting in feitelijke aanleg – dat wil zeggen: in eerste aanleg én in hoger beroep – is afgerond binnen het totaal van de voor elk van die procesfasen geldende termijnen. (Vgl. HR 9 februari 2021, ECLI:NL:HR:2021:197.)

Het hof heeft geoordeeld dat de redelijke termijn is overschreden. Door daarbij te overwegen dat ‘de zaak in totaal in beginsel niet langer dan 32 maanden hoort te duren’, dat de ‘totale periode’ ruim 58 maanden beslaat en dat daarom sprake is van ‘een overschrijding van in

totaal 26 maanden' heeft het hof het hiervoor weergegeven beoordelingskader miskend.

Het cassatiemiddel klaagt daarover terecht.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 27-06-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:983

Zaaknummer: 22/00386

Rechters: V. van den Brink, J.C.A.M. Claassens en C. Caminada

Advocaten: N. van Schaik

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Bewijsklachten vergismoord.

Bewijsklachten vergismoord.

Het eerste cassatiemiddel klaagt onder meer dat de bewezenverklaring van de feiten 1, 2 en 3 niet uit de bewijsvoering van het hof kan worden afgeleid. Het tweede cassatiemiddel klaagt over het gebruik voor het bewijs van een verklaring van een bedreigde getuige. De cassatiemiddelen lenen zich voor gezamenlijke bespreking.

Bij de beoordeling van het eerste cassatiemiddel moet het volgende worden vooropgesteld. De rechter die over de feiten oordeelt, beslist wat hij van het beschikbare bewijsmateriaal betrouwbaar en bruikbaar vindt en aan welk bewijsmateriaal hij geen waarde toekent. Bij de beoordeling van het beschikbare bewijsmateriaal kan de feitenrechter betekenis toekennen aan onder meer de onderlinge samenhang van dit bewijsmateriaal en de mate waarin bewijsmateriaal steun vindt in ander bewijsmateriaal.

De feitenrechter hoeft deze beslissingen over de selectie en waardering van het bewijsmateriaal niet te motiveren. Dat is anders in een aantal bijzondere gevallen, onder meer wanneer door of namens de verdachte een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt is ingenomen ten aanzien van het gebruikte bewijsmateriaal. Hoe ver die motiveringsplicht gaat, hangt onder meer af van de inhoud en indringendheid van de argumenten die zijn aangevoerd. Die motiveringsplicht gaat niet zo ver dat bij de niet-aanvaarding van een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt op ieder detail van de argumentatie moet worden ingegaan. (Vgl. HR 11 april 2006, ECLI:NL:HR:2006:AU9130.)

In cassatie kan de Hoge Raad onderzoeken of de conclusies van feitelijke aard, die de feitenrechter heeft getrokken uit de feiten en omstandigheden die in de bewijsmiddelen zijn vastgesteld, begrijpelijk zijn.

Het oordeel van het hof dat uit de uit de bewijsvoering blijkende feiten en omstandigheden, zoals deels weergegeven onder 3.2, in onderlinge samenhang bezien, kan worden afgeleid dat de verdachte één van de twee schutters was, is niet onbegrijpelijk. De Hoge Raad neemt hierbij in aanmerking dat het hof de PGP-berichten over de moordopdracht op [betrokkene 5]

heeft gezien in samenhang met de overige bevindingen uit het onderzoek Zwaluw, waaruit het hof – niet onbegrijpelijk – heeft afgeleid dat [betrokkene 1], als contactpersoon van [betrokkene 14], tegen betaling uitvoering gaf aan plannen voor het uitvoeren van gewelddadige handelingen, waarbij [betrokkene 1], de verdachte en [betrokkene 2] samenwerkten en zij – door [betrokkene 1] en [betrokkene 14] zelf – als een ‘team’ werden beschouwd.

Het eerste cassatiemiddel faalt in zoverre.

Het tweede cassatiemiddel klaagt in de kern dat het gebruik van de verklaring van de bedreigde getuige NN voor het bewijs niet verenigbaar is met het door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces.

De rechter-commissaris heeft bij beschikking van 2 juni 2020 op een vordering van de officier van justitie bevolen dat bij gelegenheid van het verhoor van de getuige NN de identiteit van de getuige verborgen wordt gehouden. Deze beschikking bevindt zich bij de stukken, de inhoud ervan is deels weergegeven in de conclusie van de advocaat-generaal onder 37.

Of een getuige kan worden aangemerkt als bedreigde getuige in de zin van artikel 226a Sv, wordt beoordeeld door de rechter-commissaris en niet door de zittingsrechter. De zittingsrechter beoordeelt of, als hij voor het bewijs gebruikmaakt van de resultaten van het in artikel 226d Sv bedoelde verhoor van de bedreigde getuige, dat gebruik in overeenstemming is met het recht op een eerlijk proces, zoals dat wordt gewaarborgd door onder meer artikel 6 EVRM. Bij die beoordeling wordt ook betrokken of aan de wijze van totstandkoming dan wel aan de inhoud van het bevel van de rechter-commissaris of van de in artikel 226b Sv bedoelde rechter dat de identiteit van de getuige bij zijn verhoor verborgen wordt gehouden, fundamentele gebreken kleven en, zo ja, of (mede) als gevolg van die fundamentele gebreken het gebruik van de resultaten van het verhoor in strijd komt met het recht op een eerlijk proces. (Vgl., in enigszins andere bewoordingen, HR 28 maart 2006, ECLI:NL:HR:2006:AU5471, r.o. 4.8.1.)

Het in de uitspraak van het hof besloten liggende oordeel dat zich zulke fundamentele gebreken niet hebben voorgedaan, is – mede in het licht van de inhoud van de hiervoor genoemde beschikking van de rechter-commissaris – niet onbegrijpelijk. In dat oordeel ligt ook besloten dat het hof ervan uit kon gaan dat er een goede reden bestaat dat de identiteit van de getuige NN verborgen wordt gehouden. Voor zover het tweede cassatiemiddel klaagt dat het hof zelf had moeten beoordelen of aan de getuige NN terecht de status van bedreigde getuige is verleend, faalt het.

Het hof heeft geoordeeld dat is voldaan aan het voorschrift van artikel 344a lid 1 Sv dat het

bewijs dat de verdachte de ten laste gelegde feiten heeft begaan, niet uitsluitend of in beslissende mate wordt gegrond op de verklaring van een persoon wiens identiteit niet blijkt. In het licht van de door het hof vastgestelde feiten – waaronder de inhoud van de PGP-berichten over de moordopdracht op [betrokkene 5], de overige bevindingen uit het onderzoek Zwaluw, de contacten van de verdachte met de medeverdachten voorafgaand aan 8 oktober 2016 en de vaststelling van het hof dat de verdachte past in het profiel van de man met de ‘blanke’ huidskleur op het screenshot van de camerabeelden in Hoofddorp, – is dat oordeel niet onbegrijpelijk.

Bij het oordeel dat de verklaring van de getuige NN voor het bewijs kan worden gebruikt, heeft het hof verder betrokken dat de verdediging voorafgaand aan het inhoudelijke verhoor schriftelijke vragen heeft opgegeven, dat alle door het openbaar ministerie en door de verdediging opgegeven vragen door de rechter-commissaris zijn gesteld en door de getuige zijn beantwoord en dat, voor zover de antwoorden niet in het proces-verbaal van verhoor zijn opgenomen, dit nodig was om de identiteit van de getuige verborgen te houden. Blijkens het hiervoor weergegeven proces-verbaal van de rechter-commissaris is de verdediging in de gelegenheid gesteld om, na kennisneming van het proces-verbaal van het verhoor, nadere schriftelijke vragen op te geven maar heeft zij daarvan geen gebruik gemaakt.

De rechter-commissaris heeft de betrouwbaarheid van de getuige onderzocht en daarover in genoemd proces-verbaal rekenschap afgelegd. Verder heeft het hof zelfstandig de betrouwbaarheid van de getuige onderzocht in samenhang met het overige bewijsmateriaal, waarbij het hof er blijk van heeft gegeven zich bewust te zijn geweest dat behoedzaamheid is vereist bij de waardering en het gebruik voor het bewijs van de verklaring van een anonieme getuige.

Tot slot is nog van belang dat de verdachte en zijn raadsman ter terechtzitting in hoger beroep een aantal medeverdachten, onder wie [medeverdachte 1] en [medeverdachte 2], als getuige hebben kunnen ondervragen.

Gelet op wat hiervoor is overwogen, getuigt het in de overwegingen van het hof besloten liggende oordeel dat de procedure in haar geheel voldoet aan het door artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces niet van een onjuiste rechtsopvatting. Dat oordeel is ook niet onbegrijpelijk.

Het tweede cassatiemiddel faalt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 27-06-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:982

Zaaknummer: 22/00387

Rechters: V. van den Brink, J.C.A.M. Claassens en C. Caminada

Advocaten: prof. mr. J.S. Nan

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Opnieuw horen getuigen wegens ontbreken rechtsbijstand?

Opnieuw horen getuigen wegens ontbreken rechtsbijstand?

Het eerste cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt over de afwijzing door het hof van het verzoek tot het als getuige horen van [betrokkene 3].

Artikel 322 lid 4 Sv, dat in hoger beroep van overeenkomstige toepassing is, heeft geen betrekking op beslissingen die zijn gegeven op grond van artikel 418 lid 2 of 3 Sv (vgl. HR 15 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2583).

Blijkens de stukken is [betrokkene 3] op 22 augustus 2016 als getuige gehoord door de rechter-commissaris in de strafzaak tegen de verdachte.

Het cassatiemiddel berust op de opvatting dat geen sprake is van een berechting in eerste aanleg op tegenspraak als bedoeld in artikel 418 lid 2 Sv. Daartoe wordt aangevoerd dat in de fase van het proces waarin het getuigenverhoor van [betrokkene 3] heeft plaatsgevonden, de verdachte niet van rechtsbijstand was voorzien en aan hem ten onrechte door de rechter-commissaris ook geen raadsman was toegevoegd. Deze opvatting is echter onjuist, omdat voor de beantwoording van de vraag of de berechting in eerste aanleg op tegenspraak heeft plaatsgevonden, beslissend is of de verdachte in eerste aanleg op de terechtzitting is verschenen dan wel – als de verdachte niet is verschenen – de verdachte zich heeft laten verdedigen door een advocaat die daartoe uitdrukkelijk is gemachtigd. In deze zaak is de verdachte op de terechtzitting in eerste aanleg verschenen, en heeft de berechting in eerste aanleg dus plaatsgevonden op tegenspraak.

Uit het vorenstaande volgt dat de beslissing van het hof op de terechtzitting van 22 september 2020 tot afwijzing van het verzoek tot het als getuige horen van [betrokkene 3] is gegeven op grond van artikel 418 lid 2 Sv. Daarnaast moet ervan worden uitgegaan dat het onderzoek op de terechtzitting in hoger beroep op 11 oktober 2021 in verband met de gewijzigde samenstelling van het hof opnieuw is aangevangen. De einduitspraak van het hof berust ook niet mede op de beslissing die het hof op de terechtzitting van 22 september 2020 heeft

genomen op het verzoek tot het horen van [betrokkene 3]. Dat brengt met zich dat in deze zaak artikel 322 lid 4 Sv geen toepassing vindt en dat daarom het cassatiemiddel tevergeefs is voorgesteld.

Het tweede cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt onder meer over de afwijzing door het hof van het verzoek van de verdediging tot terugwijzing van de zaak naar de rechtbank.

Als de hoofdzaak door de rechtbank is beslist en er is sprake van een verzuim dat zich heeft voorgedaan bij de behandeling en beslissing van de zaak in eerste aanleg en dat tot nietigheid leidt, moet het hof – na een nieuwe behandeling van de zaak in hoger beroep – de uitspraak van de rechtbank vernietigen. Het hof doet dan wat de rechtbank had behoren te doen, en wijst de zaak dus niet terug naar de rechtbank op de grond dat de verdachte een aanleg heeft gemist (vgl. artikel 423 lid 1 Sv).

Aan artikel 423 lid 2 Sv ligt als beginsel ten grondslag dat een verdachte in aan hoger beroep onderworpen zaken aanspraak heeft op berechting in twee feitelijke instanties. Op grond van dit beginsel wordt in sommige gevallen afgeweken van de hiervoor genoemde hoofdregel. Dan wordt, na vernietiging van het vonnis in eerste aanleg, de zaak teruggewezen naar de rechtbank. Naast de in artikel 423 lid 2 Sv geregelde gevallen kan van zo'n geval onder meer sprake zijn als de rechter op de terechtzitting in eerste aanleg niet aan de inhoudelijke behandeling van de zaak had mogen toekomen omdat een van de overige personen die een kernrol vervullen bij het onderzoek ter terechtzitting in eerste aanleg niet is verschenen, terwijl hij niet op de bij de wet voorgeschreven wijze op de hoogte is gebracht van de dag van de terechtzitting en zich ook niet een omstandigheid heeft voorgedaan waaruit voortvloeit dat die dag hem tevoren bekend was. Tot deze personen kunnen, naast de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie, alleen de verdachte en zijn raadsman worden gerekend. (Vgl. in enigszins andere bewoordingen HR 7 mei 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZD0442.)

Het hof heeft vastgesteld dat de verdachte, nadat hij aanvankelijk van rechtsbijstand was voorzien, uitdrukkelijk ervoor heeft gekozen bij de behandeling van zijn strafzaak in eerste aanleg zijn eigen verdediging te voeren en zich niet te laten bijstaan door een raadsman en dat niet is gebleken dat de verdachte in eerste aanleg op enig moment op deze beslissing is teruggekomen. Tijdens de gehele procedure in hoger beroep is de verdachte bijgestaan door een raadsman.

Het hof heeft het verzoek van de raadsman tot terugwijzing van de zaak naar de rechtbank in de kern afgewezen op de grond dat geen sprake is van het hiervoor bedoelde geval waarin de rechter op de terechtzitting in eerste aanleg niet aan de inhoudelijke behandeling van de zaak

had mogen toekomen en ook niet van een geval dat daarmee gelijk moet worden gesteld. Dat oordeel getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is toereikend gemotiveerd.

Anders dan in de toelichting op het cassatiemiddel naar voren is gebracht, is daarbij niet van belang of zich bij de behandeling van de zaak in eerste aanleg verzuimen hebben voorgedaan, die eruit zouden bestaan dat de rechter-commissaris en/of de rechtbank geen blijk ervan hebben gegeven dat zij hebben onderzocht of de verdachte bewust afstand had gedaan van de bijstand van een raadsman en dat de rechter-commissaris in verband met een getuigenverhoor niet is overgegaan tot het geven van een last tot toevoeging van een raadsman nadat de verdachte zich niet langer van rechtsbijstand had voorzien. Voor zover die verzuimen zich al hebben voorgedaan, gaat het daarbij om verzuimen die – mede in aanmerking genomen dat de verdachte in hoger beroep werd bijgestaan door een raadsman – door de behandeling in hoger beroep konden worden hersteld.

Het cassatiemiddel faalt in zoverre.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 27-06-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:981

Zaaknummer: 21/04933

Rechters: V. van den Brink, A.L.J. van Strien en M.J. Borgers

Advocaten: W.J. Koops en I.A. van Straalen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

OM-cassatie. Beklag door de centrale bank.

OM-cassatie. Beklag door de centrale bank.

Het cassatiemiddel keert zich tegen de gegrondverklaring van het klaagschrift.

Het hof heeft vastgesteld dat op grond van artikel 94 Sv beslag is gelegd op het in het klaagschrift bedoelde geldbedrag. Bij de beoordeling van een klaagschrift van de beslagene dat is gericht tegen een beslag dat is gelegd op grond van artikel 94 Sv, moet de rechter a. beoordelen of het belang van strafvordering het voortduren van het beslag vordert, en zo nee, b. de teruggave van het in beslag genomen voorwerp gelasten aan de beslagene, tenzij een ander redelijkerwijs als rechthebbende ten aanzien van dat voorwerp moet worden beschouwd. Het belang van strafvordering houdt hierbij verband met het veiligstellen van de belangen waarvoor artikel 94 Sv de inbeslagneming toelaat. Het belang van strafvordering vordert onder meer het voortduren van het beslag als niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de later oordelende strafrechter de verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer van het voorwerp zal bevelen, al dan niet naar aanleiding van een afzonderlijke vordering daartoe als bedoeld in artikel 36b lid 1 aanhef en onder 4° Sr in samenhang met artikel 552f Sv.

Aan het hanteren van het criterium of het hoogst onwaarschijnlijk is dat de later oordelende strafrechter – kort gezegd – tot de oplegging van een straf of maatregel zoals hiervoor genoemd overgaat, ligt ten grondslag dat het onderzoek in raadkamer doorgaans plaatsvindt op een moment dat het onderzoek nog loopt, dus voordat de strafzaak inhoudelijk wordt behandeld. Daarbij heeft het onderzoek in raadkamer een summier karakter, waarbij de beoordeling van het beklag plaatsvindt op grond van de informatie die op dat moment voorhanden is over de strafzaak. De rechter die oordeelt over het beklag, kan slechts in zeer beperkte mate vooruitlopen op de beslissingen die zullen worden genomen in de strafzaak. (Vgl. HR 31 januari 2023, ECLI:NL:HR:2023:128, r.o. 2.3.)

Het hof heeft het klaagschrift gegrond verklaard op de grond dat hij het hoogst onwaarschijnlijk acht dat de strafrechter, later oordelend, het in beslag genomen geldbedrag verbeurd zal verklaren of aan het verkeer zal onttrekken. Daarbij heeft het hof in aanmerking genomen dat ruim viereneenhalf jaar na de inbeslagneming de interstatelijke samenwerking

tussen Suriname en Nederland volledig tot stilstand is gekomen en niet aannemelijk is geworden dat de Surinaamse autoriteiten zich alsnog zullen inspannen om uitvoering te geven aan het (nadere) rechtshulpverzoek. Het hof heeft verder overwogen dat enige concrete informatie ontbreekt voor een antwoord op de vraag of en wanneer er strafzaken zullen worden aangebracht tegen de handelsbanken of andere verdachten, en dat de omstandigheid dat nog geen strafvervolging is ingesteld kennelijk nauw verband houdt met de behoefte van het openbaar ministerie om meer informatie te verkrijgen van de Surinaamse autoriteiten, terwijl die informatie gelet op een brief van de Surinaamse Minister van Justitie niet zal worden verstrekt.

Hierin ligt als oordeel van het hof besloten dat, gelet op de beschikbare informatie over de mogelijkheden van rechtshulp door de Surinaamse autoriteiten, het niet tot strafvervolging zal komen en dat het daarom hoogst onwaarschijnlijk is dat het in beslag genomen geldbedrag zal worden verbeurdverklaard of onttrokken aan het verkeer. Dat oordeel is – in het licht van wat onder 3.2 is vooropgesteld – niet toereikend gemotiveerd, nu het hof niet is ingegaan op de door het openbaar ministerie bij de behandeling van het klaagschrift ingenomen stelling dat, gelet op de al verkregen resultaten van het strafrechtelijke onderzoek en het daarbij gerezen vermoeden van witwassen, de uitvoering van de gevraagde rechtshulp door de Surinaamse autoriteiten geen noodzakelijke voorwaarde is voor het daadwerkelijk instellen van strafvervolging.

Het cassatiemiddel slaagt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 27-06-2023

ECLI: ECLI:NL:HR:2023:980

Zaaknummer: 23/00506

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: Verbruggen, A. A. Verbruggen, R. de Bree, A.J.F. Gonesh en F.H.H. Sijbers

Wetsartikelen: